

ПРОБЛЕМИ ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ТА ШЛЯХИ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ

Онуфрієва Д. О., студентка

Науковий керівник: Хорошилова І. О., к. е. н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

У сучасних умовах господарювання виробничі запаси забезпечують постійність, безперервність та ритмічність діяльності кожного підприємства, гарантуючи його економічну безпеку. Виробничим запасам належить домінуюча роль у складі матеріальних витрат підприємств. Ефективне управління запасами дає змогу знизити витрати на їх зберігання, вивільнити із поточного господарського обороту частину фінансових ресурсів.

Відомо, що становлення і розвиток ринкової економіки в Україні нерозривно пов'язані з пошуком принципово нових методів організації і управління виробництвом для підвищення ефективності господарської діяльності підприємств. Запаси підприємств становлять значну частку в активах балансу, тому від їх правильної оцінки та обліку залежать показники фінансового стану, на підставі яких приймаються управлінські рішення.

Питання, що стосуються обліку виробничих запасів в Україні та зарубіжних країнах знаходяться в центрі уваги багатьох вчених і дослідників зокрема значну увагу їм приділяли Бутинець Ф. Ф., Савицька, Г. В., Сопко В.В., Хом'як Р. Л., Лучко М. Р., Губачова О. М. та інші.

Аналізуючи дослідження з питань організації бухгалтерського обліку запасів, можна стверджувати, що частина теоретичних положень обліку даних активів потребують доопрацювання і вдосконалення. Зокрема, існують розбіжності у визначеннях термінів, та те, що стандарти бухгалтерського обліку виявляються неспроможними забезпечити облік усіх новітніх операцій.

Метою написання нами статті було виявлення основних проблем ведення обліку виробничих запасів на підприємствах, визначенні ролі запасів у господарській діяльності, вирішенні проблем організації обліку в умовах економічної кризи та запропонування шляхів їх усунення.

Існуючі реформи діючої системи обліку та впровадження новітніх стандартів внесли суттєві зміни у методику та організацію облікового процесу виробничих запасів. Це дало можливість

підприємствам одержати значні можливості у виборі правил ведення облікової політики у відповідності до специфіки виробництва. Проте необхідна більша аналітичність та оперативність одержання облікової інформації про рух виробничих запасів з метою ефективного управління виробничо-фінансовою діяльністю підприємства. В процесі аналізу переходу до національних положень бухгалтерського обліку, виникає ряд питань обліку надходження та використання виробничих запасів що потребують подальшого більш детального дослідження і обґрунтування. Крім того залишаються невирішеними питання удосконалення документального оформлення операцій руху виробничих запасів та організації внутрішньогосподарського контролю за їх надходженням і використанням з метою підвищення ефективності виробництва. З літератури нам відомо, що поняття «виробничі запаси» трактується як предмети праці, на що спрямована праця людини і що становлять матеріальну основу створюваного продукту. В бухгалтерському обліку ж навпаки це придбані або самостійно виготовлені вироби, що підлягають переробці на підприємстві. Тобто це сировина і матеріали, купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби, паливо, тара, будівельні матеріали, запасні частини, матеріали сільськогосподарського призначення, інші матеріали [1]. Виходячи з нашого дослідження витрати сировини, матеріалів, палива, напівфабрикатів у більшості підприємств займають 80 – 90 % серед всіх витрат на виробництво нової продукції, тож головним завданням має бути визначення забезпеченості підприємства різними видами матеріальних ресурсів. А головною передумовою успішного здійснення виробничого процесу є наявність та можливість раціонального використання виробничих запасів [2]. Також виділимо одну з першочергових умов якісного обліку, це застосування комп'ютерних програм для автоматизації обліку з передовими методами організації складського господарства і обліку матеріалів. Тому слід для забезпечення обліку виробничих запасів використовувати окремі програмні модулі, що обслуговують їх облік у місцях зберігання та в бухгалтерії, або створюватись різні рівні робочих місць автоматизованої ділянки обліку виробничих запасів. Цей спосіб передбачає використання комплексної системи організації первинної та вихідної інформації. Як показали дослідження, оскільки облік матеріалів у бухгалтерії ведеться в кількісному та вартісному вираженні, у розрізі балансових рахунків, субрахунків та облікових груп що базуються на основі

первинних документів зі складів та підрозділів підприємства. Також здійснюється аналіз, аудит та прогноз управлінських рішень по всьому підприємству або окремо по його підрозділам. Слід зазначити, що для правильної організації обліку запасів на підприємствах потрібно:

- раціонально підійти до організації складського господарства;
- розробити номенклатури запасів;
- розробити інструкції з обліку виробничих запасів;
- правильно їх згрупувати;
- розробити норми витрат.

Аналізуючи в цілому діяльність деяких підприємств, можна відокремити наступні проблеми ведення обліку виробничих запасів:

- складність визначення справедливої вартості запасів;
- низький рівень оперативності інформаційного забезпечення;
- невідповідний рівень контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів;
- обмеженість контролю використання виробничих запасів тощо [2].

Вирішення цих проблем на наш погляд, потребує оновлення системи отримання інформації про виробничі запаси, використання принципово нових підходів щодо ефективного використання запасів та оптимізації отриманих результатів діяльності через впровадження принципів і методів бухгалтерського обліку.

Таким чином необхідною умовою сталого розвитку підприємств є подальше удосконалення та правильна організація обліку взагалі, та зокрема обліку виробничих запасів. Для покращення оперативності обліку, поліпшення якості економічної інформації та управління, полегшення аналізу ведення діяльності необхідно автоматизувати ведення обліку, використовуючи програму «1С:Підприємство», яка сьогодні є найпоширенішою серед автоматизованих програм для бухгалтерії підприємств.

Висновки: Для того, щоб стабільно здійснювати процес виробництва на підприємстві, мають бути постійно оборотні засоби в матеріальній формі. Так, підприємство повинне мати в необхідних розмірах запаси сировини і матеріалів та інших цінностей. При їх використанні збільшуються витрати на виробництво, результатом якого є створення готової продукції. Поліпшенню ефективності облікового процесу щодо виробничих запасів на підприємстві сприятиме впорядкування первинної документації, широке

впровадження типових уніфікованих форм, підвищення рівня автоматизації обліково-обчислювальних робіт, забезпечення суворого порядку приймання, зберігання й витрачання виробничих запасів. Представляється доцільною розробка єдиної форми документа на списання виробничих запасів, призначеної для комп'ютерної обробки. Основними напрямками вдосконалення підвищення ефективності використання виробничих запасів на підприємстві є:

- підвищення оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств, яке забезпечується запровадженням інформаційних технологій обробки економічної інформації;

- удосконалення системи автоматизації обліково-аналітичних робіт в управлінні виробничими запасами та обґрунтування раціональних методів проведення інвентаризації виробничих запасів, оскільки успішне функціонування підприємств залежить, перш за все, не тільки від вдосконалення внутрішньогосподарської діяльності взагалі, а і від того, наскільки розвинута система автоматизації їхньої діяльності;

- узгодження механізмів бухгалтерського і податкового обліку виробничих запасів; - обґрунтування системи обліку матеріальних витрат на освоєння нової техніки і технології виробництва; - чітка організація обліково-контрольних процедур руху запасів підприємств (застосування заходів контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів).

Література.

1. Кононенко, В. А. Облік виробничих запасів: сучасний стан та напрямки вдосконалення / В. А. Кононенко, Ж. П. Цупаленко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. – 2016. – Випуск 16, Ч. 1. – С. 147–151.

2. Литвиненко, А. Сучасні проблеми обліку виробничих запасів на підприємстві / А. Литвиненко // Фінансово-кредитна система України в умовах інтеграційних і глобалізаційних процесів : матеріали XV Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та аспірантів (24–25 березня 2016 р.). – Черкаси : ЧННІДВНЗ «Університет банківської справи». – 2016. – С. 105–107.